

כ"ד אלול ה'תשע"ד 19.9.13

מגזין מס' 297

שבת פרשת ניצבים-וילך

קשר- שבועי מאת הרב יאיר כלב

הכתבס הלאומי

חיים יהודיים על כל צעד ושעל

מדברי קודש רבנו הזקן בעל התניא: "ישראל גוי אחד בארץ" - עם ישראל, גם כשהוא בארציות העולם, קשור הוא עם ה' אחד. ה' יתברך יוצר מהרוחניות גשמיות, ועם ישראל יוצר מהגשמיות רוחניות.

(על פי 'היום-יום' כ"ז אלול)

התבוננות בדרך אפשר בטמון בפתגם ובאמרה החסידיים

מה רבו מעשיך ה'

בכל יצירה אמנותית הראויה לשמה גנוז מידע רב העשוי ללמד רבות אודות אופיו, כשרונו, שאר רוחו, יושר שכלו, עוצמת רגשותיו, מוסריותו, עושר דמיונו, התמדתו, דבקותו במטרה, ירידתו לפרטים, יכולתו להביע עצמו, מושגי שפתו: המעשית - מילולית - הגותית (וכו' וכו'), של האומן שעשאה.

אמנם ככל שרמתה האמנותית של היצירה גבוהה יותר, כן גם עולה רמת ההכנה והכישורים הנדרשים מן המתבונן בה. אכן כדי להבחין באופן יסודי ומעמיק בחותמת היוצר המוטבעת ביצירתו, אין די בראיה והתרשמות שטחיים - וכביטוי העממי 'רק גאון מבין גאון'.

זאת ועוד, השתלמות האדם באומנות ומיומנות האבחנה במכמני חיי נפש היוצר המוטבעים ביצירתו, נכללת "...גם כן בלשון אמונה שהוא לשון רגילות - שמרגיל האדם את עצמו, כמו אומן המאמן ידיו..."

ואם דרושים כלים כגון פתיחות, ידיעות מספיקות וצבירת נסיון כדי לגשת להתבוננות במעשי ידי בשר ודם, אשר סוף סוף מוגבלים הם (יהיו הישגיו גדולים

ומרשימים ככל שיהיו), כן, ויותר מכן, נעלים לאין שיעור הם ההכנה והכלים הדרושים לשם התבוננות האדם ביצירה האלוקית שבמעשה בראשית - המשקפת נאמנה את היות הבורא כל יכול, כליל כל השלמויות, אין סופי ובלתי מוגבל, ככתוב "מה רבו מעשיך ה'".

אכן אתה א-ל מסתתר

וכהתבטאותו הנפעמת של אחד מגדולי המדענים אשר הקדיש חייו לחקר דרכי ופעולות הטבע, בחיפוש המתמיד אחר ה'אמת': 'העוסק בחקר חוקי הפיזיקה משול לילד קטן העומד כשגבו מופנה אל שפת הים הגדול... פעמים אין ספור משתעשע הוא בשליחת ידו לאחור אל תוך המים הרדודים, כשבדרך כלל מעלות אצבעותיו חופן של דברים רגילים ושכיחים כחול, רפש, אצות וצדפים למיניהם... אמנם, במקרים יוצאים מן הכלל, ולעתים רחוקות מאוד, מגלה הוא להפתעתו בין כל אלה גם פנינה נדירה ויקרה...'.

מה גדלו מעשיך ה'

אכן בתורת הקבלה והחסידות מבואר כי אין די בלימוד והתבוננות בחוקי הטבע הגשמיים בלבד. כדי לזכות ביראת שמים של ממש, יש להרחיב את היריעה

שום פרט החורג מתבנית בריאתו החקוקה בעצם הווייתו.

ישראל – אותיות 'לי ראש'

הסתכלות כפולה פנימית זו שעל פי תורת החסידות ב"מה רבו מעשיך ה'" וב"מה גדלו מעשיך ה'" (הן בדרכי ההנהגה האלוקית בעולם הזה והן בזו שבעולמות העליונים) מעוררת בלומד, כל אחד לפי ערכו, תחושה של חרדת קודש מוחשית ומחייבת אל מול פני הנוכחות האלוקית.

עבודת ההתבוננות הזו (המביאה לראיית ושמיעת 'אלוקות') הינה כלי קודש המגלה את טבעו האמיתי של עם ישראל "גוי אחד בארץ": "גוי" (עם) שנשמות בניו ובנותיו יורדות לעולם הזה לחיות כמה עשירות בשנים בתוך גופים בשר ודם, בגשמיות וחומריות ה"ארץ", על מנת למלא את ייעודם הפנימי כיהודים – היא העבודה ל"ארח' בתודעתם ובהנהגתם תמיד את ה"אחד", הוא בורא העולם ומנהיגו.

השגחה פרטית

על אף כל הקשיים שבדרך, ולמרות שלעיני בשר נראית המציאות כולה כדבר בפני עצמו, גשמיות וחומריות בלבד, מן היהודי נדרש לעלות בשליבות סולם ההתבוננות: א. ההרגשה, ב. ההכרה, ג. ההתאמתות ד. הראיה – היינו שבכל עת ובכל שעה ומתוך כל דבר וענין, פונה החיות האלוקית (המהווה את הכל) במסר אישי לכל אחד ואחת מישראל כיצד לנהוג כיהודי על כל צעד ושעל.

אשר זוהי שליחותו של האיש הישראלי – לפקוח עיניו ולהיות קשוב לנתינת הכח הצפונה במסרים האלוקיים הפונים אליו באופן אישי. לפענחם ולתרגמם אל תוך חיי המעשה, על מנת ליצור בהשראתם מהגשמיות כלים לחיי רוח יהודיים בעולם הזה התחתון. ובזה נשלמת תכלית הבריאה, ע"י היהודי שטורח לעשות מקדש להקב"ה בתוכו פנימה. מקדש שממנו יוצאת אורה גם אל ד' אמותיו, ומחוץ לד' אמותיו ועד בעולם כולו, וכמאמר חז"ל אודות תכלית הבריאה: "נתאוה הקב"ה להיות לו יתברך דירה בתחתונים".

ולעסוק במרחבים האלוקיים הנפרסים לעיני רוחו של המתייגע בלימוד נשמתא דאורייתא (נשמת התורה). בחלק זה של תורת ישראל מבוארים דרכי ההתבוננות ב'סדר השתלשלות העולמות' – היא ירידת החיות האלוקית המחיה ומהווה את העולמות העליונים והתחתונים כולם ועד לעולם הזה הגשמי, ככתוב "מה גדלו מעשיך ה'".

חוקי הטבע בגשמיות וברוחניות

רבנו הזקן מבאר בספרו תניא קדישא כי גדר ובחינת שם 'עולם' נופל (מורה ומתייחס) על בחינת 'מקום' ובחינת 'זמן' דוקא. ומכיון שכל עולם עליון יותר הינו מימד רוחני נעלה ודק יותר, הרי שגדרי והגבלות הזמן והמקום שבכל עולם ועולם הינם בהתאם למעלתו ולפי ערך דקותו הרוחנית.

למשל, כאשר מדובר במקום גשמי אזי מתבטא הדבר באורך, רוחב ועומק גשמיים – וכדוגמת אדם הגבוה מחברו, שהפרש הגובה ביניהם נמדד בסנטימטרים; אולם כאשר מדובר ברובד רוחני יותר, אזי גדרי המקום שבו הינם דקים יותר – וכדוגמת החכם הגדול שחכמתו נעלה שלא בערך לגבי חכמת החכם הקטן, שהערכת המרחק ביניהם כלל אינה נמדדת בסנטימטרים, כי אם **במעלה**, היינו לפי ערך וגודל החכמה.

כך גם בנוגע לבחינת הזמן. ברובד הגשמי נמדד הזמן בשניות, דקות, שעות, ימים וכו'; ואילו ברובד הרוחני נמדד הוא באופן דק יותר, על-פי סדר 'קדימה ואיחור', כגון גורם ותוצאה, סיבה ומסובב, עילה ועלול וכו' (ואין כאן המקום להאריך בענין זה).

ונמצא שכשם שבעולם הזה הגשמי חלים חוקי הטבע, ללא יוצא מן הכלל, על אין ספור נבראים **גשמיים** שבדומם, צומח, חי ומדבר – כן הוא הדבר גם בכל העולמות העליונים שבסדר השתלשלות העולמות, זה למעלה מזה עד אין סוף. בכל עולם ועולם לפי ערכו, שוררים, כאמור, כללי מבנה והנהגה דקים ומדויקים בתכלית, החלים על ריבוי נבראים **רוחניים** לאין מספר. וכשם שבעולם הזה לא ייתכן שיהיה איזה בעל חי ש'ישבור' חוק טבע ככח המשיכה, או חפץ דומם ש'יחליט' לפתע לנוע, כך בכל העולמות העליונים אין

לוח שיסורים

לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש... (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים, ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש.

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע אחד בלבד מידי יום חמישי בשעה 20:30 בדיוק! במושב חמד שבמרכז הארץ, על הכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה. השיעור גם משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

שימו לב: בימי חמישי אשר יחולו בראש השנה, בחג הסוכות ובשמחת תורה לא יתקיימו שיעורים.

התכנסות (כיבוד ושתייה קלה מ-20:00) במושב חמד, רח' הזית 83 בבית הכנסת שבחצר משפחת שרעבי. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

[בכניסה למושב חמד - ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל]. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן זמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממש, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

השבת ממנה מתברך חודש תשרי

"החודש השביעי, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת האחרונה של חודש אלול; ובכח זה מברכים ישראל את החודשים אחת עשרה פעמים בשנה"

"אתם ניצבים היום"

בשבת זו שלפני ראש השנה, שלא כבשאר 'שבתות מברכים', אין מברכים בבית הכנסת את חודש תשרי. את סיבת הדבר ביאר רבנו הזקן, בעל התניא, בשם רבו, המגיד ממזריטש (ששמע זאת מהבעש"ט): **"החודש השביעי, שהוא החודש הראשון לחודשי השנה, הקב"ה בעצמו מברכו בשבת מברכים, שהיא השבת האחרונה של חודש אלול; ובכח זה מברכים ישראל את החודשים אחת עשרה פעמים בשנה"**.

מהי ברכתו של הקב"ה? ברכה זו היא העולה מתוכנה של קריאת התורה שבשבת זו: **"אתם ניצבים היום"**. המילה **"היום"** מכוונת לראש השנה, יום הדין, וכמו שכתוב **"ויהי היום"**, ובתרגום למילים אלו שבפסוק נכתב: **"והוה יום דינא רבה"** (=ויהי יום הדין הגדול). דהיינו שכאן מבטיח לנו הקב"ה כי בראש השנה **"אתם ניצבים"**, קיימים ועומדים - כלומר, **"זוכים בדין"**.

מכלל הפרט

כיון שברכה זו היא ברכה כוללת, הרי שמיד אחרי הכלל באים הפרטים: **"ראשיכם, שבטיכם, זקניכם ושוטריכם... מחוטב עציך עד שואב מימין"**. לאחר הברכה הראשונה והכוללת, מפרטת התורה את עשרת הסוגים שבעם ישראל, אשר כל אחד ואחד מהם מקבל את ברכתו המיוחדת הדרושה לו. כל הברכות הללו מיועדות לתכלית אחת - **"לעברך בברית ה' אלוקיך"**. כריתת ברית ענינה

ביטוי של התאחדות, כאשר שניים כורתים ברית ביניהם נעשים הם כמציאות אחת. באופן כזה צריכה להיות ההתקשרות של עם ישראל לקב"ה - יהודי צריך להרגיש שהוא והקב"ה הם דבר אחד.

המעשה הוא העיקר

המטרה המרכזית בענין כריתת הברית היא לתת לדברים ביטוי מעשי. הן מצד ברכתיו של הקב"ה שצריכות להתבטא בתוך העולם הזה הגשמי, בשפע ובהרחבה גשמיים כפשוטם. כידוע, הדין של ראש השנה הוא בעיקר על עניני העולם הזה ("אין אדם נידון בראש השנה אלא לעניני העולם הזה"), ולכן באה ברכת ה' דוקא בצורת שפע גשמי.

כך גם מצד עבודת האדם את בוראו, העיקר הוא שהדברים לא יישארו אצלו במישור הרוחני, אלא יבואו לידי ביטוי מעשי. אמרו חז"ל: **"המעשה הוא העיקר"**. הכוונות, גם אם יהיו הנעלות ביותר, אינן העיקר, אלא דוקא קיום המצוות בפועל. לכן ההלכה היא, שעל ידי כוונה בלבד אין האדם יוצא ידי חובת קיום המצוות, כי אם על ידי הקיום המעשי. רק בקיום מעשי של המצוות, אפילו בלא כוונה, יוצאים ידי חובה (אלא שלשלימות המצוה יש צורך גם בכוונה).

קוממיות

על ידי עבודת ה' כדרוש, ובכלל זה עבודת התשובה, שעל ידה נעשית כריתת הברית עם הקב"ה, זוכים לקבל

את ברכותיו של הקב"ה בשבת זו, ו"זוכים בדין", וחודש תשרי נעשה "המשובע והמשביע ברוב טוב לכל ישראל על כל השנה".

ובפשטות – ברכת כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה, עד הטובה העיקרית והפנימית – הגאולה האמיתית והשלימה על ידי משיח צדקנו, באופן של "ניצבים", כדברי הפסוק "ואולך אתכם קוממיות", בקומה זקופה – ובקרוב ממש.

(מעובד מתוך הספר "שלחן שבת", על פי 'תורת מנחם' התוועדויות ה'תשמ"ז כרך ד')

גם בשבת זו אומרים, קודם תפילת שחרית, את כל התהילים, אף על פי שאין מברכין את החודש. אחרי התפילה – התוועדות בבית הכנסת, כבכל שבת מברכים.

באחת משיחותיו אמר הרבי מליובאוויטש נשיא דורנו כי בשבת שלפני ראש השנה יש להתחיל בשבת עצמה בצדקה באופן המותר בשבת, על ידי צדקה של מאכל ומשקה ('לחיים') או על ידי צדקה רוחנית, כמו נתינת עצה טובה, ועל אחת כמה וכמה לימוד תורה. ועוד וגם זה עיקר – קבלת החלטה טובה (כולל הסכום!) שתיכף ומיד לאחר השבת יקיים... (נתינת ממון בפועל, להפריש לעצמו וליתנו לעני או לגבאי בבוקר).

'פדיון כפרות' – מנהג ה'כפרות', נוהגים לקיימו בעשרת ימי תשובה, ובפרט בזמן המובחר לכך בערב יום הכיפורים לפנות בוקר. המנהג מבטא את משאלתנו כי יסלח לנו ה' על כל חטאינו תמורת התרנגול או הכסף שאנו נותנים 'במקומנו' וישמש 'כפרה' תחתנו. נהוג לקיים את המנהג בתרנגול אחד לזכר ובתרנגולת אחת לנקבה (אפשר להסתפק בתרנגול אחד לכל בני הבית ותרנגולת אחת לכל בנות המשפחה). לאשה הרה נוטלים בעבורה שלושה עופות – שתי נקבות וזכר אחד (תרנגולת אחת עבור עצמה ועוד שניים בשל אי הודאות לגבי מין העובר).

אוחזים את התרנגול או הכסף ביד ימין ואומרים את הנוסח המודפס בסידור התפילה ובמחזור, למן "בני אדם יושבי חושך וצלמוות" עד "מצאתי כופר". אזי מסובבים שלוש פעמים את התרנגול או הכסף מעל הראש ובתוך כך אומרים: "זה חליפתי, זה תמורת, זה כפרתי, זה התרנגול (או הכסף) ילך למיתה (ובכסף – ילך לצדקה) ואני אלך לחיים טובים ארוכים ולשלוש". וחוזרים על כל זאת שלוש פעמים. מיד לאחר הכפרות, מביאים את התרנגולים לשחיטה בפיקוח ובנוכחות שוחט מוסמך. ומצווה לכסות את הדם בעפר ולברך: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קידשנו במצוותיו וציונו על כיסוי הדם בעפר". לאחר מכן מנקים ו'מכשירים' את העופות ומעבירים אותם למשפחות נזקקות.

'כפרות' על כסף – יש הנוהגים לקיים את מנהג הכפרות עם כסף שתורמים לצדקה. נהוג לקחת סכום סמלי (לפחות ח"י שקלים – 18 ש"ח) עבור כל נפש מבני הבית, הנקרא בשם "פדיון כפרות". אומרים כנזכר לעיל את פסוקי ה'כפרות' ומסובבים את הכסף מעל הראש שלוש פעמים (בקיום המנהג בכסף, אומרים זה "הכסף ילך לצדקה"). את הכסף מעבירים לעניים או למוסדות צדקה.

ניתן להעביר את כסף "פדיון הכפרות" לעמותת "תניא – מודעות עצמית ביהדות".

לפרטים: 052-5-675-770

הסיפור השבועי

יום החשבון

פעם אחת פגש אותו רבי לוי יצחק בהלכו ברחוב. יענקל היה שתוי למחצה, אך בירך לשלום את הצדיק, מתוך כבוד. אמר לו רבי לוי יצחק: "יענקל, אינך יודע כמה אני מקנא בך".

יענקל פער את עיניו בתדהמה, והצדיק המשיך: "הלוא בעלי תשובה זדונותיהם נהפכים לזכויות. מקנא אני בזכויות הרבות שיהיו לך לכשתשוב בתשובה!"...

יענקל השיב בבדיחות דעת: "אם כן, בשנה הבאה יוכל הרבי לקנא בי עוד יותר".

מעת לעת היו השניים שבים ונפגשים. הצדיק היה חוזר על דבריו, ויענקל היה משיב את תשובתו, שנראתה חכמה בעיניו.

עברו השנים ויענקל חלה במחלה חשוכת מרפא. מצבו הידרדר וקיצו התקרר. יום אחד ביקש מאשתו להזמין את הצדיק מברדיצ'ב להיות עמו ברגעיו האחרונים. הצדיק נענה ובא. יענקל נראה חלוש וחיוור אך מבטו היה צלול. "נו, יענקל", אמר לו הצדיק ברוך, "אולי הגיעה העת לעשות תשובה?".

אזר יענקל את שארית כוחותיו ואמר לצדיק כי הוא מבקש לספר לו דבר מה.

"במשך שנים החזקתי את הפונדק", סיפר יענקל. "הייתי מקפיד על תחזוקה ראויה, כמו זיפות הגג לפני החורף, תיקון כל מה שנשבר וכדומה. אולם כשהתחלתי לשקוע בהימורים ולשתות לשוכרה, הפסקתי לדאוג לכל אלה. מיום ליום הפונדק הוזנח יותר, והדבר ניכר בכל פינה. עם הזמן שקע הגג ונסדק, חלונות נשברו, אך לא עשיתי דבר לתקנם.

"יום אחד יצא הפריץ לצייד. הוא רכב על סוסו האביר ביער הסמוך. פתאום התקדרו השמים וגשם זלעפות

אל הרכבת עלה אדם שחזותו היתה כשל בעל אחוזות עשיר. האיש בדק את הרשום בכרטיסו ופסע לעבר מקום מושבו. לאחר שהתיישב בנוחות סקר את סביבתו. הוא הבחין כי בספסל שלפניו יושב יהודי נכבד, בעל הופעה מרשימה, והסובבים אותו נראים מלוויו ומשמשיו.

בהבעת ביטחון עצמי רב שאל האיש בקול את היושב לצידו: "מי הוא האיש הנכבד היושב לפנינו?".

שכנו לספסל, שהיה אף הוא אחד מפמליית הרב המכובד, הסביר לאדון היהיר כי זה האדמו"ר מסלונים, רבי שמואל ויינברג, בעל 'דברי שמואל' (נסתלק לפני כמאה שנה).

בתגובה פלט האיש, בארשת שביעות רצון עצמית: "גם סבי היה רב".

המילים האלה גרמו לכל הסובבים להיאלם באחת. הכול הביטו באיש בתדהמה. גם הרבי הפנה את ראשו לעבר האיש ואמר: "אם סבך היה רב, הרי גם סבי היה רב, בוא שב לידי".

האיש קיבל את ההצעה ברצון, ועבר לשבת ליד הרבי.

בין השניים נרקמה שיחה. האיש סיפר כי מוצאו מרבי מאיר, בנו של רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. הוא היה גאה בייחוסו אף על פי שרחוק היה מאוד מהליכה בדרכי סבו. עוד סיפר כי הוא רופא ומשמש בצוות רופאיו של הצאר. רבי שמואל פנה אליו בחביבות ואמר: "ודאי תשמח לשמוע סיפור מסבך הגדול. הסכת ושמע".

והצדיק סיפר: יענקל היה בן העיירה ברדיצ'ב. ברבות הימים חקר מאת הפריץ פונדק העומד על אם הדרך. אט אט השיל מעליו את סממני יהדותו, ירד מדחי אל דחי עד שנודע בכל הסביבה כפורק עול. בהמשך נגרר אחר הטיפה המרה ושקע במשחקי הימורים.

ניתך. הפריץ הדהיר את סוסו בשאיפה למצוא מחסה. "המבנה הקרוב ביותר אל היער היה פונדקי", המשיך יענקל הגוסס. "הפריץ ציפה למצוא בו בית חם ויבש, אטום מרוחות ומהגשם השוטף. אולם הגג הסדוק כאילו חיכה לבוא הגשם. המים זרמו בעוז ושטפו את כל הבית. הרוח חדרה מהחלונות השבורים.

"לא ידעתי היכן לקבור את עצמי מרוב בושה וכלימה. מלמלתי: 'אדוני הפריץ, וכי ידעתי שיהיה גשם שוטף שכזה? וכי יכולתי לדעת שתבוא סופה?'

"את תגובתו של הפריץ זוכר אני כאילו אירעה עכשיו. המילים שאמר צורבות את לבי ואת נשמתי". קולו של יענקל התגבר והוא זעק מקירות לבו: "הפריץ צרח לעברי: וכי לא חשבת שיבוא יום ותצטרך לתת דין וחשבון על ההזנחה הגדולה שהזנחת את הפונדק?!"

בזעקה הזאת עלתה נשמתו של יענקל השמימה. רבי לוי יצחק מברדיצ'ב העיד כי במילותיו אלה התחרט יענקל חרטה אמיתית וזכה לשוב בתשובה שלמה בטרם נפרד מן

העולם.

הרבי מסלונים סיים את סיפורו. האיש שלצידו ישב שקט ומהורהר. אפשר היה לראות כי הסיפור הותיר עליו רושם עז. בתוך כך לקח הצדיק את ידו, הפשיל את שרוולו, והחל לקשור על זרועו תפילין.

כאשר הסיר מעליו את התפילין הודה היהודי כי ארבעים שנה חלפו מאז הניח תפילין בפעם האחרונה. בהתרגשות מסר לו הצדיק את התפילין שלו וביקש ממנו כי יניחן מדי יום.

שנים חלפו. יום אחד פגש משמשו של הרבי יהודי קשיש, עטור זקן ופאות. הלה שאל את המשמש: "האם אתה מכיר אותי?". כשענה המשמש כי אינו מכירו, השיב לו האיש: "אני אותו נוסע שהתיישב לידך ברכבת, והרבי מסלונים הזמינני לשבת לידו. התפילין שמסר לי פעלו את פעולתן. עברתי תהפוכות רבות, אך כפי שאתה רואה, הנני שומר תורה ומצוות. שבתי ליהדותי".

(מתוך העלון השבועי **שיחת השבוע**)

עזרו לנו,
להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

”זאת התורה אדם” (במדבר יט', ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב-’נגלה’) ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה-’נסתר’). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי ’נגלה’, ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת ניצבים-וילך

ניצבים

ברית עולם

לפני מותו מכנס משה את כל בני ישראל (ראשי העם, השבטים, החכמים ופשוטי עם, זקנים, נשים, טף וגרים) לחיזוק הברית בינם לבין הקב”ה וקביעת הציות של העם היהודי למצוות אלוקיו. הברית כוללת ומחייבת גם את כל הדורות הבאים בישראל עד אחרית הימים.

ברית מחייבת

ושבו מזהיר משה את העם מפני הליכה בדרכי העמים שמסביבם. עליהם להישמר שלא להגרר אחר השפעתם השלילית שלא ידיחום לעבודתם הזרה ולשום הנהגה בדרכיהם הנלוזות. הברית ענינה חיזוק הקשר בין ישראל לה’ והעמדת הגבולות המתחייבים מעצם בחירתם להיות עם סגולה לה’.

ומפרט משה שבאם חלילה יסטו יחידים או קבוצות מקרב העם מדרך ה’, לא ייסלח להם והם יענשו על כך קשות. אזי ידעו גם הגויים לומר כי צרת ישראל לא באה עליהם אלא בשל הפרת בריתם עם ה’.

סוף ישראל לעשות תשובה

ובאם עקב העונשים הקשים והגלות המרה שיבואו כתוצאה מהפרת הברית ישוועו בני ישראל אל הקב”ה, ובאותה שעה, דוקא מתוך הלחץ והמשבר, תתחזק אהבתם לה’ ותגבר אמונתם בו ועד אשר ישובו בתשובה

שלימה - אזי יחונם ה’ ויקבצם מכל פזורות גלותם וישיבם לארצם המובטחת. ולפי ערך התחזקות הברית וחידוש האהבה בין העם לבין ה’, יסב האלוקים את הקללות והאסונות על ראש שונאיהם.

כי קרוב אליך הדבר מאד

משה מדגיש באוזני העם אשר מצוות ה’ אינן בגדר הבלתי אפשרי. אדרבה, קיום התורה ומצוותיה קרוב מאד אל כל אדם וביכולתו לקיימן כנדרש - במחשבה (וברגשות הלב), בדבור ובמעשה.

ענין הבחירה החופשית

אף שהציוויים שבתורה ברורים בתכלית, מכל מקום ניתנת ליהודי הבחירה החופשית. בפני כל אדם עומדות שתי דרכים: דרך התורה - דרך הטוב, הברכה והחיים, ולעומתה דרך החטא - דרך הרע, הקללה והמוות. וביד האדם נתונה האפשרות לבחור בדרך הטוב - לאהבה את ה’ אלוקיו ולדבקה בו ע”י קיום מצוותיו, ומובטח הוא כי יזכה בעבודתו לסיוע אלוקי מלמעלה. וכשיבחר העם בחיים ללכת בדרך הטוב, ירעיף עליו ה’ את כל ברכותיו וישכון בשלום ובבטחון בארץ אבותיו.

וילך

משה נפרד מן העם ומחזק את יהושע ממשיך דרכו קודם הסתלקותו, פונה משה לבני ישראל ואומר: ’הגעתי היום לגיל מאה ועשרים והגיע זמני לצאת מן

יהושע ולהתייצב עמו לפני פתח אוהל מועד.

ה' מתגלה אליהם ומודיע למשה אשר ברבות הימים, בדורות הבאים, יסור העם מדרך התורה. ואזי, כיון שיתעורר עליהם כעס ה' ויסתיר פניו מהם וירבו הפגעים והצרות, הרי באותה יחוש ישראל כי ה' עזבו ואינו מצוי בקרבנו. אי לזאת מצווה ה', כתבו 'שירה' אשר תהיה לבני ישראל לעדות נצחית כי יודע ה' נטייתם לסור מן הדרך, עוד קודם שהכניסם לארץ.

שירה זו, 'שירת האזינו' (שבפרשה הבאה), הינה עדות ותזכורת לבני ישראל לדורותיהם על מחוייבותם הנצחית לשמירת מצוות ה'.

משה כותב את 'שירת האזינו' ומכנס את כל בני ישראל ללמדם את השירה. כמו כן מחזק הוא בשנית את ידי יהושע בנוגע לשליחותו - הבאת העם אל הארץ המובטחת לאברהם, יצחק ויעקב.

את ספר התורה שכתב, נותן משה בידי הלויים שיניחוהו בארון ברית ה' לזכרון עד.

העולם. אף כי לא אזכה לעבור אתכם את הירדן להכנס אל ארץ ישראל, מכל מקום, עליכם להתחזק ולהתעודד באשר ה' יהיה עמכם וינחילכם את הארץ'.

משה ממנה לעיני העם את יהושע תלמידו לממלא מקומו וממשיך דרכו. הוא פונה אליו בדברים ומחזקו לקראת שליחותו בהנהגת בני ישראל, ומבטיחו כי ה' יהיה עמו במסע כיבוש הארץ והתנחלותם בה.

מצות הקהל

משה כותב את כל דברי התורה ונותנה לכהנים משבט לוי ולזקני העם. עתה מצוה הוא להם וכן ציווי לדורות הבאים את מצות שנת 'הקהל': אחת לשבע שנים, בשנה שאחרי שנת השמיטה, יתקהלו ויתכנסו יחדיו כל העם על הנשים, הטף והגרים (מידי שנת 'הקהל') בירושלים אל בית המקדש. במעמד זה יקרא המלך מתוך ספר התורה באוזני בני ישראל על מנת לחזק רוחם ליראה את ה' ולדבקה בו ע"י שמירת מצוותיו.

שירת 'האזינו' לחיזוק הברית

עתה, כשקרב קיצו, מצוה ה' את משה לקרוא אליו את

לגעת בעצם הנשמה

מתנה לחג

סדרת ניגוני חב"ד עם הרב יאיר כלב במארז מהודר לכבוד החגים המארז מכיל 4 דיסקים וחוברת אודות מעלת הניגון

חגנו יש בו נילוא, עצם אנחנו

אפשרות להנחה בהזמנות גדולות

ניתן להזמין לעסקים, מוסדות, בתי חב"ד וביחידים

לפרטים והזמנות: 052-5675770 • 052-5652770

חוטבי עצים ושואבי מים

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

ראשיכם... מחוטב עציך עד שואב מימך

בתחילת פרשתנו (ניצבים) כורת הקב"ה ברית עם ישראל: "אתם ניצבים היום כולכם לפני ה' אלוקיכם", ובהמשך הפסוק מפרטת התורה את כל חלקי העם שבאו בברית: ראשיכם... טפכם, נשיכם וגרך אשר בקרב מחניך, מחוטב עציך עד שואב מימך".

מדוע רואה התורה לנכון לציין במיוחד את חוטבי העצים ושואבי המים? הדבר יובן כשנתבונן במיקום שבו הם מוזכרים בפסוק – לאחר כל הסוגים שבעם ישראל, ואף לאחר הגרים. מכאן שלא מדובר בסתם יהודים שהיו חוטבי עצים ושואבי מים לצורך פרנסתם, אלא בסוג מיוחד שלמטה אפילו מהגרים.

באו להתגייר

מפרש רש"י: "מלמד, שבאו כנענים להתגייר בימי משה, כדרך שבאו בימי יהושע... ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים". כלומר, אותם גרים היו חדשים שזה מקרוב באו. ממש עכשיו, לפני הכניסה לארץ ישראל, באו כנענים אל משה וביקשו להתגייר, ומשה הטיל עליהם להיות חוטבי עצים ושואבי מים.

זוהי החידוש שמציינת התורה בענין הברית הזאת – שהיא מקיפה את כל חלקי עם ישראל, אפילו את "חוטב עציך ושואב מימך" – אותם כנענים שזה עתה באו להתגייר, שאף הם נכללים ב"לעברך בברית ה' אלוקיך".

לחטוב ולשואב

ענין זה, של "חוטב עציך ושואב מימך", מפרשת תורת

החסידות כהוראה אישית בעבודת ה'. "עציך", מלשון עצה, רומז ל'עצות' הרבות הממלאות את האדם, בבחינת "רבות מחשבות בלב איש". יהודי נדרש להיות "חוטב עציך" – לחטוב ולהסיר את המחשבות המבלבלות.

"מימך" – רומז ל"מים המצמיחים כל מיני תענוג". אלה תענוגות העולם, המושכים את לבו של האדם ומפרידים אותו מהקב"ה. יהודי צריך להיות "שואב מימך" – לשאוב ולהוציא את מי התענוג מעניני העולם ולהגיע לכך שהתענוג האמיתי שלו יהיה רק בעניני קדושה ועבודת ה'.

בכחו של משה

אפשר היה לחשוב, שמשימה זו מוטלת רק על יהודי שהוא 'יושב אוהל', העוסק בתורה ובעבודת ה', ואילו מי שממילא עסוק במסחר ובחיי חולין, צריך להיות שקוע ב'עצות' ולהתענג מעניני החולין שלו.

מורה התורה, שגם 'כנענים', לפי הפירוש: סוחרים, צריכים להיות 'חוטבי עצים' ו'שואבי מים', לסלק את ה'עצות' המבלבלות ו'לשאוב' את מימי התענוג הגשמיים. ואם ישאל השואל, איך אפשר להגיע לדרגה גבוהה כל-כך? התשובה היא: "ונתנם משה חוטבי עצים ושואבי מים" – הכח לזה ניתן מאת משה רבנו ומניצוץ 'משה' הטמון בלב כל יהודי, וכאשר יהודי הולך בכוחותיו של משה רבנו, נעשית גם עבודה זו קלה עבורו.

(מתוך הספר 'שולחן שבת',

על פי 'ליקוטי שיחות' כרך י"ד)

חסידות על הפרשה ניצבים-וילך

"כולכם" - על אף כל ההבדלים בין ה"ראשיכם" ל"שואב מימין", התאחדות על שכלית זו היא גופא הגורמת לאותה אחדות עצמית ועל שכלית בין הקב"ה וישראל.

(ליקוטי שיחות' כרך ב', עמ' 389)

קירוב יהודים שבמעמקי הקליפות מזרז את הגאולה

**אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה'
אלוקיך (ל,ד)**

"שמים" - רומז לעניינים רוחניים.

"אם יהיה נדחך בקצה השמים" - רומז למי שנמצא

במצב רוחני ירוד ביותר.

"משם יקבצך ה' אלוקיך" - ביום הגאולה יקבץ

הקב"ה גם יהודים כאלה.

הווי אומר: כשמקרבים יהודי, שהוא בבחינת "קצה

השמים", מזרזים ומקרבים את ביאת המשיח וקיום

היעוד ד"משם יקבצך ה' אלוקיך".

(משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו)

הזולת כראי למצבי

**הלוא כי אין אלוקי בקרבי
מצאוני הרעות האלה (לא,ז)**

מסביר כ"ק אדמו"ר האמצעי:

"אין אלוקי בקרבי" - חסר בי, בהתקשרותי לאלוקות;

לכן "מצאוני הרעות האלה" - אני מוצא ורואה בזולתי

כל מיני רע. ועל דרך תורתו הידועה של הבעל שם טוב,

שכאשר אדם רואה רע בזולתו הרי זו הוכחה שמעין

אותו רע נמצא בו עצמו. וכאדם המסתכל בראי, שאם

הוא רואה לכלוך אין זה אלא משום שפניו שלו אינן

נקיות.

(ספר השיחות' תש"ה, עמ' 91)

**מעלת היהודי - בריתו עם אלוקיו
אתם ניצבים... למען הקים אותך היום לו לעם
(כט,ט-יב)
"ניצבים" - מורה על גדלות וחשיבות, כמו "ונציב
אחד אשר בארץ" (מ"א ד).**

"אתם ניצבים... למען הקים אותך היום לו לעם" -
העובדה שאנחנו עם ה' והוא מלכנו מורה על גדלותם
של ישראל. שכן אדם לא יכול למלוך אלא על בני אדם
כמותו שהם בערך אליו, אך לא על עדר צאן, שאין להם
שום ערך ויחס לגביו. נמצא אפוא כי היות הקב"ה מלך
על ישראל מוכיחה שישראל הם, כביכול, 'בערך' אליו.
אלא שגדלות זו אינה אלא תוצאה של כריתת הברית
- "לעברך בברית ה' אלוקיך" (כי הרי לאמיתו של דבר
אין לנברא שום ערך לגבי הבורא).

(אור התורה' דברים עמ' קפ)

מעלת המשמש בקודש

מחוטב עציץ (כט,י)

**מלמד שבאו כנענים להתגייר בימי משה כדרך
שבאו גבעונים בימי יהושע... ונתנם משה חוטבי
עצים ושואבי מים (רש"י)**

מדברי רש"י נמצאנו למדים, כי דוקא בסוג הנמוך
ביותר בישראל ("חוטב עציץ... שואב מימין") יש עילוי
שאין בסוגים הנעלים יותר ("ראשיכם"). שהרי יהושע
נתן את הגבעונים חוטבי עצים ושואבי מים "לעדה
ולמזבח ה'" (יהושע ט), כלומר שזכו להיות משמשים
בקודש, לשרת את מזבח ה'.

(ליקוטי שיחות', כרך ב', עמ' 400)

**התאחדות בני ישראל למטה פועלת
התאחדותם העצמית עם הבורא
לעברך בברית ה' אלוקיך ובאלתו (כט,יא)
כך היו כורתי בריתות עושין, מחיצה מכאן ומחיצה
מכאן, ועוברים בינתיים (רש"י)**

כאשר כל ישראל מתאחדים באחדות אמיתית -

חפשו אותנו ביו-טיוב ובפייסבוק:

בלוג שבועי מצולם וניגונים (באיכות HD)

ספר התנ"ך

עזרה ראשונה לנפשו

שבת שלום!!!

כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה!

ליקוט, רעיונות, כתיבה ועימוד: חי דמארי
כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	כניסת שבת האזינו	ראש השנה	צאת השבת	כניסת השבת	עיר
19:06	17:55	17:58	19:15	18:04	י-ם
19:08	18:10	18:13	19:16	18:19	ת"א
19:08	18:01	18:04	19:17	18:10	חיפה
19:09	18:13	18:15	19:18	18:22	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון